

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Проект

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

«Право»

третього (освітньо -наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 081 «Право»

галузь знань 08 «Право»

Кваліфікація: Доктор філософії (PhD)

ЗАТВЕРДЖЕНО

ВЧЕНОЮ РАДОЮ СНАУ

Голова вченої ради СНАУ

_____ / Ладика В.І./

протокол № від 2022 р.

Освітня програма вводиться в дію з 2022 р.

Суми 2022 р.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо - наукової програми «Право»
спеціальності 081 «Право»
третього рівня вищої освіти
на здобуття наукового ступеня доктора філософії

Проектна група у складі:		
Керівник проектної групи (гарант програми):		
Доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права	(підпис)	Арістова Ірина Василівна
Члени проектної групи:		
Доктор юридичних наук, професор, професор кафедри правосуддя	(підпис)	Кравцова Тетяна Миколаївна
Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного та інформаційного права	(підпис)	Чернадчук Тамара Олександрівна
Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри правосуддя	(підпис)	Котвяковський Юрій Олександрович
Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри приватного та соціального права	(підпис)	Стрельник Вікторія Валеріївна
Здобувач третього рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право»	(підпис)	Калюжна Світлана Вікторівна

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач відділу аспірантури та докторантури _____ **Костель М.В.**

Начальник відділу якості, ліцензування
та акредитації _____ **Скляр І.Д.**

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, к.е.н., проф. _____ **Жмайлов В.М.**

.ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма (ОНП) для підготовки здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 081 «Право» містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти: перелік компетентностей; нормативний зміст підготовки аспірантів, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів третього рівня вищої освіти; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. ОНП підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня вищої освіти розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року, Постанов Кабінету Міністрів України «Про вищу освіту» від 23 листопада 2011 року «Про затвердження національної рамки кваліфікації» від 30 грудня 2015 року №1187, «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 20 грудня 2015 року.

Програма затверджена: вченою радою юридичного факультету (протокол № від « » 2022 р.).

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів

1. Профіль освітньої програми зі спеціальності 081 «Право»

1. Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Сумський національний аграрний університет, юридичний факультет
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії (Philosophy Doctor degree)
Галузь знань	08 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Офіційна назва освітньої програми	«Право»
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з права
Професійна кваліфікація	-
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії (PhD) Спеціальність – 081 «Право» Освітня програма «Право»
Обсяг освітньої програми	Диплом PhD, одиничний, 60 кредитів ЄКТС, термін навчання 4 роки
Обмеження щодо форм навчання	Відсутні
Наявність акредитації	Умовна акредитація
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF LLL – 8 рівень
Передумови	Наявність вищої освіти другого (магістерського) рівня (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) за спеціальністю: 081 «Право», 293 «Міжнародне право». Вимоги до вступників визначаються Правилами прийому на освітньо-наукову програму PhD доктор філософії
Мова викладання	Українська
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://science.snau.edu.ua/aspirantura/

2. Мета освітньої програми

Метою ОНП є розвиток дослідників, здатних розв'язувати значущі проблем у сфері правотворчості, правозастосування, реалізовувати ґрунтовне наукове дослідження, розширювати та переоцінювати існуючі знання, професійні юридичні та академічні практики відповідно до правових цінностей, що сприятимуть розбудові аграрного сектору та суспільства в цілому на засадах сталого розвитку.

Завданнями ОНП є отримання здобувачами поглиблених теоретичних і практичних знань, умінь, формування науково-дослідницьких, науково-педагогічних, науково-практичних навичок у галузі знань «Право» з акцентом на

сучасних тенденціях розвитку правових явищ, трансформації правової системи України й утвердження верховенства права людини та громадянина шляхом впровадження цілей сталого розвитку держави, громадянського суспільства й цифрової економіки, включаючи екологічний, земельний, аграрний сектор, ґрунтуючись на відповідних європейських стандартах.

Унікальність ОНП «Право» полягають у формуванні у здобувача наукового ступеня доктора філософії здатності розуміти, інтерпретувати та впроваджувати ідею, доктрину, правові принципи держави сталого розвитку відповідно до цілей, затверджених резолюцією Генеральної Асамблеї ООН «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року», введених в дію Указом Президента України № 722/2019 від 30 вересня 2019 року «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», насамперед сталий розвиток міст і громад (у тому числі, екологічної стійкості), захист екосистем суші, як засобу протидії кліматичним змінам, скорочення нерівності, якісна освіта.

ОНП «Право», як невід’ємна складова механізму підготовки здобувачів у СНАУ, забезпечує розвиток людського капіталу через формування юридичного кадрового забезпечення задля якісного функціонування усіх секторів суспільного життя, у тому числі і на регіональному рівні.

3. Характеристика освітньої програми

<p>Предметна область (галузь знань)</p>	<p>Галузь знань 08 «Право» Спеціальність 081 «Право» Об’єкт вивчення: право як соціальне явище, особливості його застосування в умовах невизначеності та динамічного розвитку, що ґрунтуються на правових цінностях і принципах, в основі яких покладені людська гідність, верховенство права та Цілі сталого розвитку. Методологія сучасного правознавства та науково-дослідної роботи; вітчизняна та світова література з досліджуваної тематики; комплексні проблеми юридичної освіти та науки, професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у галузі права, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань, професійної юридичної практики, продукування нових наукових інноваційних ідей. Цілі навчання: розвиток у здобувачів спеціалізованих умінь/навичок і методів, необхідних для розв’язання значущих проблем у галузі національного, міжнародного публічного та приватного права, теорії права, у сфері правотворчості та правозастосування з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства в умовах сталого розвитку та/або у процесі навчання, що передбачає розширення та переоцінку вже існуючих знань, професійної практики, критичний аналіз, синтез нових і комплексних ідей, прийняття обґрунтованих рішень, визначення мети власного наукового</p>
--	---

дослідження, його проведення та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог. Підготовка висококваліфікованих фахівців-дослідників, які мають загальні та фахові компетентності, достатні для проведення власного наукового дослідження, участі у колективній науково-дослідній роботі; створення належних передумов для виконання здобувачем власного наукового дослідження у формі дисертаційної роботи відповідно до пріоритетних напрямків розвитку вітчизняної та світової науки в галузі права, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»; створення умов для публікації проміжних та остаточних результатів власного наукового дослідження у наукових фахових періодичних виданнях, оприлюднення результатів кваліфікаційного дослідження під час наукових конференцій і круглих столів; забезпечення системної ґрунтовної асистентської педагогічної практики аспіранта; забезпечення якісного проміжного контролю виконання аспірантом власного наукового дослідження, створення умов для всебічної, об'єктивної фахової експертизи результатів наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії, їх відповідності чинним вимогам до дисертаційних робіт; створення умов для підготовки до процедури захисту дисертації (наукового дослідження) здобувача наукового ступеня та до її захисту у спеціалізованій вченій раді.

Теоретичний зміст предметної області: правові доктрини, цінності та принципи на яких базується творення права, його тлумачення, особливості застосування в умовах невизначеності та динамічного розвитку суспільних відносин; цілісний, системний світогляд, використання знань в галузі історії та філософії науки, ґносеологічних підходів до розв'язання комплексних юридичних проблем. Поглиблене комплексне вивчення фундаментальних і прикладних наук спеціальності «Право».

Методи, методики та технології: загальнонаукові та спеціальні методи пізнання правових явищ (діалектичний, системно-структурний, порівняльно-правовий, історично-правовий, логіко-семантичний, формально-юридичний, герменевтичний, аналізу, синтезу, моделювання, статистичний, соціологічний, тощо); методики з правової оцінки поведінки чи

	<p>діяльності індивідів, соціальних груп, ідентифікації правової проблеми, її вирішення на основі принципів права; методики правового моніторингу сучасного стану правотворчості та правозастосування; цифрові технології, методи оцінювання й аналізу інформації, методи доведення. Оволодіння методологією наукових досліджень і технологією експерименту, адекватними для вирішення поставлених наукових завдань у галузі права.</p> <p>Інструменти й обладнання: сучасне інформаційно комунікаційне обладнання, інформаційні ресурси та спеціальне програмне забезпечення, що застосовуються у сфері права.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-наукова програма орієнтована на розвиток у здобувачів дослідницьких, викладацьких компетентностей, навичок комунікації. Освітньо-наукова програма має академічну орієнтацію, містить освітню, наукову та прикладну складову.</p> <p>1. ОСВІТНЯ СКЛАДОВА:</p> <p>1.1. Набуття необхідного та достатнього рівня знань (концепції, наукові підходи, моделі, поняття, категорії тощо) для проведення наукових досліджень (дисертацій), які вирішують комплексні завдання в умовах сталого розвитку: із дисциплін спеціальної (фахової) підготовки; із дисциплін загальнонаукової (філософської) підготовки; із дисциплін дослідницької підготовки; із дисциплін мовної підготовки; із дисциплін фахової підготовки (варіативні дисципліни).</p> <p>1.2. Формування загальних, спеціальних (фахових) компетентностей для здійснення самостійних наукових досліджень у галузі права (зі спеціальності 081 «Право») та проведення практичної й викладацької діяльності.</p> <p>2. НАУКОВА (ДОСЛІДНИЦЬКА) СКЛАДОВА:</p> <p>2.1. Продукування нових знань, концепцій та моделей (або удосконалення існуючих) для ефективного правового регулювання важливих соціальних процесів, що відбуваються під час досягнення Цілей сталого розвитку (зокрема, сталий розвиток міст і громад, (у тому числі, екологічної стійкості), захист екосистем суші, як засобу протидії кліматичним змінам, скорочення нерівності, якісна освіта), що матимуть широке практичне застосування.</p> <p>3. ПРИКЛАДНА СКЛАДОВА:</p> <p>Визначення перспективних сфер впровадження ефективних механізмів правового регулювання важливих</p>

	соціальних процесів, що підтверджується відповідними актами впровадження.
Фокус програми: загальний/ спеціальний	<p>1. Підготовка фахівців-дослідників, які отримають ступінь вищої освіти доктор філософії (PhD) зі спеціальності 081 «Право».</p> <p>2. Формування загальних, спеціальних (фахових) компетентностей для здійснення самостійних наукових досліджень у галузі права (зі спеціальності 081 «Право») та захисту результатів дисертацій.</p> <p>3. Формування викладацьких компетентностей під час освітнього процесу.</p> <p>Фокус ОНП направлений на формування здібностей особи щодо проведення правових досліджень у напрямках:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вивчення проблем науки теорії держави та права на сучасному етапі розвитку правової реальності держави сталого розвитку; – правового забезпечення державної регіональної політики, децентралізації державної влади та розвитку територіальних громад, у тому числі екологічної стійкості; – правового захисту екосистем суші, як засобу протидії кліматичним змінам; – трансформації законодавства України у напрямку побудови миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних і заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях; – правового забезпечення соціального зростання територіальних громад, створення нових робочих місць та розвитку трудових відносин у регіонах. <p><i>Ключові слова: право, сталий розвиток, верховенство права, права людини, правова культура, правова свідомість, взаємодія галузей національної системи права (зокрема екологічного, земельного, аграрного, адміністративного, фінансового, трудового, інформаційного, цивільного права), взаємодія національного та міжнародного права.</i></p>
Особливості програми	<p>1. ОСВІТНЯ СКЛАДОВА ПРОГРАМИ.</p> <p>Програма передбачає 60 кредитів ЄКТС, з яких 45 кредитів ЄКТС – за усіма циклами обов'язкових навчальних дисциплін (філософія науки, сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, комунікації в науковому середовищі, методологія сучасного правознавства, сучасні тенденції юридичної</p>

науки в умовах сталого розвитку, правові режими природних об'єктів і комплексів в умовах євроінтеграції, реєстрація прав інтелектуальної власності, організація і методика проведення навчальних занять, організація підготовки наукових публікацій та написання дисертації, управління науковими проектами, іноземна мова за професійним спрямування, методика підготовки наукових праць іноземною мовою, педагогічна практика, правове забезпечення сталого розвитку регіонів); ще 15 кредитів ЄКТС передбачено на дисципліни циклу спеціальної (професійної) підготовки (за вибором аспіранта).

Програма ОРІЄНТУЄ:

- 1) на набуття необхідного та достатнього рівня знань (концепції, наукові підходи, моделі, поняття, категорії тощо) для проведення наукових досліджень (дисертацій);
- 2) на формування загальних, спеціальних (фахових) компетентностей для здійснення самостійних наукових досліджень (дисертацій), викладацької та практичної діяльності.

2. НАУКОВА (ДОСЛІДНИЦЬКА) СКЛАДОВА ПРОГРАМИ.

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді дисертації. Ця складова програми не вимірюється кредитами ЄКТС, а оформляється окремо у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта, а саме:

- 1) розробка концепції дисертації;
- 2) визначення методології та методів теоретичного дослідження;
- 3) визначення основних теоретичних понять;
- 4) виявлення особливостей, закономірностей, структурно-функціональних, системних характеристик предмета дослідження тощо;
- 5) апробація наукової новизни дисертації на наукових конференціях;
- 6) публікація наукових статей, тез;
- 7) визначення методології та методів емпіричного дослідження;
- 8) формування емпіричної фактологічної бази дослідження. Висування емпіричних гіпотез;
- 9) проведення експерименту;
- 10) аналіз та обробка емпіричної інформації;

- 11) теоретизація емпіричних результатів дослідження;
- 12) імплементація результатів емпіричного дослідження в текст дисертації, оформлення додатків;
- 13) апробація на наукових конференціях результатів емпіричних досліджень.

Особливістю наукової складової програми підготовки докторів філософії (зі спеціальності 081 «Право») є те, що окремі частини власних наукових досліджень аспіранти зможуть виконувати під час практичних занять з дисциплін професійної підготовки.

Особливість ОНП водночас полягає у спрямованості на системне удосконалення суспільних відносин в усіх сферах суспільства, передусім екологічної, земельної, природоресурсної, аграрної: сучасних правових і цифрових інструментів; виникнення синергетичного ефекту від взаємодії досвідчених вчених-викладачів (які є керівниками різних наукових юридичних шкіл з теоретичних і практичних правових питань), професіоналів-практиків і мотивованої спільноти здобувачів (які спроможні реалізувати право на доступ до юридичної професії на регіональному рівні).

ОНП також передбачає опанування здобувачами наукової англійської мови, особливо в практичному вимірі та наукових міжнародних комунікацій. Науковий потенціал ОНП, залучення професіоналів практиків системно поєднуються із високим рівнем корпоративної культури й академічної доброчесності.

Особливість ОНП проявляється і в наявності різноманітних напрямів наукової підготовки у межах спеціальності 081 «Право». Своєрідний набір у їх межах нормативних і вибіркових навчальних дисциплін дозволяє ефективно сформувати відповідні компетентності здобувачів ВО.

4. Працевлаштування та продовження освіти

Працевлаштування

Наукова та викладацька діяльність у сфері права. Наукова, адміністративна й управлінська діяльність у закладах науки, освіти, органах влади усіх рівнів, органів місцевого самоврядування, у тому числі ОТГ та аграрній сфері.

Посади згідно класифікатору професій України:

Законодавці, вищі державні службовці, керівники, менеджери (управителі). Керівники підприємств, установ, організацій (12):

керівники підприємств, установ, організацій (1210.1), Керівні працівники апарату центральних органів

	<p>державної влади (1229.1), Керівні працівники апарату місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування (1229.3); Керівники фінансових, бухгалтерських, економічних, юридичних та адміністративних підрозділів та інші керівники (1231). Керівники науково-дослідних підрозділів та підрозділів з науково-технічної підготовки виробництва та інші керівники (1237), Керівник проектів та програм (1238), Керівник інших функціональних підрозділів (1239), Менеджери (управителі) з права (1475.1).</p> <p>Професіонали: викладачі вищих навчальних закладів (2310): Професори та доценти (2310.1), інші викладачі університетів та закладів вищої освіти (2310.2).</p> <p>Інші професіоналі (24): Професіонали в сфері державної служби, аудиту, бухгалтерського обліку, праці та зайнятості, маркетингу, ефективності підприємництва, раціоналізації виробництва та інтелектуальної власності (241): Професіонали в галузі праці та зайнятості (2412); Наукові співробітники (правознавство) (2421.1); Професіонали державної служби та місцевого самоврядування (2419.3)</p> <p>Місця працевлаштування. Посади у відділах і лабораторіях наукових установ, профільних кафедрах університетів, органах влади усіх рівнів, органів місцевого самоврядування, в тому числі ОТГ та аграрній сфері. Відповідні робочі місця (наукові дослідження й управління) підприємств, установ та організацій.</p>
Продовження освіти	<p>Навчання для розвитку та самовдосконалення у науковій і професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань: підготовка доктора наук; освітні програми, дослідницькі гранти і стипендії (у тому числі і за кордоном), що містять додаткові освітні компоненти. Різні форми навчання впродовж життя (як в Україні, так і за кордоном) для підвищення кваліфікації й удосконалення управлінсько-адміністративної, наукової, дослідницької, педагогічної чи іншої діяльності.</p>
5. Викладання та оцінювання	
Підходи до викладання та навчання	<p>Підходи до викладання та навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»); - навчання через викладання (learning by teaching) (педагогічна практика);

	<ul style="list-style-type: none"> - навчання через дослідження (в тому числі участь у виконанні бюджетних і госпдоговірних науково-дослідних робіт, участь у дослідницьких проєктах); - персоналізоване навчання (Personalized Learning): індивідуальні консультації з науковими керівниками; вибіркові фахові дисципліни).
<p>Система оцінювання</p>	<p>Освітня складова програми. Система оцінювання здобутих результатів навчання за дисциплінами освітньо-наукової програми складається з сумативного, формативного, діагностичного, взаємного оцінювання та самооцінювання.</p> <p>Сумативне оцінювання (summative assessment) – оцінювання ступеня досягнення здобувачем вищої освіти очікуваних результатів навчання в межах освітнього компонента (модуля) чи освітньої програми в цілому. Сумативне оцінювання реалізується відповідно до критеріїв і дозволяє сформулювати судження щодо того, якою мірою студенти досягли очікуваних результатів навчання, є основою для виставлення оцінок, формування рейтингу студентів і присвоєння кредитів ЄКТС чи кваліфікації (освітньої чи професійної) після завершення освітньої програми. Критерії оцінювання – це опис того, що особа, яка навчається, як очікується виконає і на якому рівні, як демонстрація досягнення результатів навчання.</p> <p>Формативне оцінювання – «оцінювання, що формує» (formative assessment) має на меті дати можливість особі, що навчається, відстежувати свій прогрес у навчанні і виявити напрями його подальшого вдосконалення. Формативне оцінювання передбачає надання описового зворотного зв'язку студентам вказуючи, що вони роблять добре, що потребує покращення та поради (іструкції) як можна покращити свої результати</p> <p>Діагностичне оцінювання має на меті встановити готовність студента до освітнього компонента чи освітньої програми. Діагностичне оцінювання дозволяє визначити для студента та викладача сильні сторони, прогалини в знаннях, розумінні й уміннях, які очікується повинен мати студент на початку вивчення дисципліни або інші можливі проблеми, які необхідно врахувати під час навчання.</p> <p>Наукова складова програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта, де визначаються зміст, строки виконання й обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту</p>

	<p>дисертації протягом строку підготовки в аспірантурі. Невід’ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури є підготовка та публікація наукових статей.</p> <p>Індивідуальний план наукової роботи є обов’язковим до виконання аспірантом і використовується для оцінювання успішності запланованої наукової роботи. Невиконання індивідуального плану наукової роботи або порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення вченою радою Сумського НАУ рішення про відрахування аспіранта. Підготовка в аспірантурі завершується наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Здобувачі мають право на вибір спеціалізованої вченої ради</p>
<p>Форма контролю успішності навчання аспіранта (здобувача)</p>	<p>Освітня складова програми</p> <p>Підсумковий контроль успішності навчання здобувача проводиться у формі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - екзамен – за результатами вивчення обов’язкових дисциплін освітньої програми циклу <i>спеціальної (професійної) підготовки</i> – Сучасні тенденції юридичної науки в умовах сталого розвитку (3 кредита ECTS), Правове забезпечення сталого розвитку регіонів (3 кредита ECTS); <i>дисципліни циклу загальнонаукової (філософської) підготовки</i> - Філософія науки (4 кредита ECTS); <i>дисципліни циклу дослідницької підготовки</i> - Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності (3 кредита ECTS), Організація підготовки наукових публікацій та написання дисертації (3 кредита ECTS), Управління науковими проектами (3 кредита ECTS), Організація і методика проведення навчальних занять (3 кредита ECTS); <i>дисципліни циклу мовної підготовки</i> - Іноземна мова за професійним спрямуванням (4 кредита ECTS), Методика підготовки наукових праць іноземною мовою (3 кредита ECTS), а також екзамени за результатами вивчення вибіркового дисциплін; - залік – за результатами вивчення всіх інших освітніх компонентів, передбачених навчальним планом. <p>Наукова складова програми.</p> <p>Наукова складова ОНП передбачає проведення <i>поточної атестації</i> здобувачів на засіданні кафедри двічі на рік. Метою поточної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану науково-</p>

	<p>дослідницької діяльності та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи.</p> <p>Метою <i>підсумкової атестації</i> є встановлення відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури вимогам Освітньо-наукової програми доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» та завершується публічним захистом дисертації. Захист дисертаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні спеціалізованої вченої ради. Обов'язковою передумовою допуску до захисту дисертаційної роботи, за умови успішного виконання індивідуального наукового плану, є апробація результатів дослідження й основних висновків на наукових конференціях. Їх опублікування у фахових наукових виданнях, згідно з чинними вимогами.</p>
6. Програмні компетентності	
<p style="text-align: center;">Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК1. Здатність до особистісного та професійного розвитку.</p> <p>ЗК2. Володіння навичками критичного мислення.</p> <p>ЗК3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК4. Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію.</p> <p>ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК7. Здатність працювати в команді, в тому числі міждисциплінарній.</p> <p>ЗК8. Здатність мотивувати людей рухатися до спільної мети.</p> <p>ЗК9. Здатність проявляти толерантність і повагу до культурної різноманітності.</p> <p>ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК11. Здатність готувати наукові тексти, представляти, обговорювати, вести дискусії та наукову полеміку щодо результатів своєї наукової роботи викладацької діяльності державною й іноземною мовами в обсязі, достатньому для повного розуміння, демонструючи культуру наукового усного, писемного та викладацького мовлення.</p> <p>ЗК12. Здатність застосовувати кращі практики у професійній діяльності.</p> <p>ЗК13. Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК14. Знання та розуміння предметної області, професійної діяльності.</p>

**Спеціальні
(фахові, предметні)
Компетентності
(СК)**

СК1. Здатність формулювати та вирішувати сучасні наукові, практичні проблеми, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійної практики, здійснення просвітницької та педагогічної, науково-дослідної діяльності, розробки та реалізації наукових проєктів у межах спеціальності «Право», застосовуючи традиційні й інноваційні методи, прийоми, засоби тощо.

СК2. Здатність до розуміння й узагальнення теоретичних і практичних проблем права, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, критичного аналізу основних концепцій, оволодіння науковою термінологією та вміння збирати, опрацьовувати й аналізувати правові джерела (нормативні акти, доктринальні джерела, судову практику).

СК3. Здатність до аналітичного оцінювання правової проблеми з використанням інформаційних сучасних технологій.

СК4. Здатність до побудови правових моделей і перевірка їх адекватності.

СК5. Знання провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювання мети власного наукового дослідження як складової загальноцивілізаційного процесу.

СК6. Вміння формулювати й обґрунтовувати юридичні висновки, пропозиції, рекомендації.

СК7. Здатність здійснювати аналіз законодавчих текстів та їх експертизу.

СК8. Ведення діалогу й аргументування під час навчальних занять, наукових і ділових дискусій, переговорів, судових дебатів, публічного виступу в судах та інших органах.

СК9. Здатність до написання наукового дослідження правової проблеми або статті у фахове видання.

СК10. Достатнє знання іноземної мови для читання, писання та представлення статей, спілкування з іноземними науковцями, викладачами, практиками.

СК11. Знання методологічних принципів і методів правового дослідження та здатність обґрунтовувати методологію, обирати, використовувати методи й інструменти наукових досліджень у сфері права для розв'язання завдань дослідження; визначати об'єкт і

суб'єкт досліджень, використовуючи гносеологічні підходи до розв'язання юридичних проблем.

Програмні результати навчання

1. Вільно володіти державною та достатньо, для професійного представлення результатів наукових досліджень, іноземною мовами.
2. Володіти методологічним інструментарієм проведення наукових досліджень зі спеціальності 081 «Право», керуючись принципами академічної доброчесності, інформаційних прав, наукової етики, реєстрації й охорони прав інтелектуальної власності.
3. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки, робочі гіпотези досліджуваної проблеми, що мають розширювати та поглиблювати стан наукових досліджень за спеціальністю 081 «Право». Генерувати власні ідеї, розуміти та визначати мету власного наукового дослідження. Розбудовувати правові моделі та перевіряти їх адекватність.
4. Володіти методами статистичного оброблення отриманих результатів наукових досліджень з використанням сучасних інформаційних і комунікативних технологій, проводити їх інтерпретацію, використовуючи сучасне програмне забезпечення, вміти працювати з базами даних, реєстрами.
5. Планувати та реалізовувати викладання навчальних дисциплін у межах спеціальності «Право», керуючись принципом конструктивного узгодження та студентоцентрованого навчання, використовувати реальні практичні кейси, задля впровадження ідеї, що освіта є одним із найпотужніших і перевірених засобів сталого розвитку, ліквідування нерівності сільських районів у порівнянні з міськими.
6. Мати навички написання наукової статті, науково-методичних розробок, рекомендацій, тез доповідей, подання на рецензування та публікації, розуміння особливості структури монографії, керуючись принципами академічної доброчесності.
7. Кваліфіковано відображати у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, професійно презентувати та захищати результати своїх наукових досліджень на вітчизняних і міжнародних наукових конференціях, семінарах, на спеціалізованих вчених радах (у вигляді дисертаційної роботи), в тому числі іноземною мовою у науковій, інноваційній і педагогічній діяльності.
8. Уміти проводити критичний аналіз, оцінку та синтез нових наукових положень, ідей у юридичній сфері, використовувати юридичну термінологію, юридичну техніку при підготовці й аналізі проектів локальних нормативно-правових актів, правничих документів.
9. Бути здатним приймати обґрунтовані рішення, саморозвиватися, самовдосконалюватися, нести відповідальність за достовірність і новизну власних наукових досліджень, прийняття рішень, вміти мотивувати співробітників рухатися до спільної мети, працювати в команді, у тому числі міждисциплінарній, мати навички міжособистісної взаємодії та міждисциплінарного наукового пошуку.

<p>10. Мати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії, знати фундаментальні праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з права за обраним напрямом досліджень, вміти використовувати у професійній практиці на підприємствах аграрного, земельного, екологічного сектору, місцевих органах публічної адміністрації, закладах вищої освіти тощо.</p>	
<p>11. Розуміти шляхи впровадження результатів наукових досліджень з права у виробництво/практику в аграрній, земельній, екологічній сферах, у місцевих органах публічної адміністрації; навчальний процес і науку.</p>	
<p>12. Виявляти системні знання та розуміння цілей сталого розвитку ООН (насамперед сталий розвиток міст і громад (у тому числі, екологічної стійкості), захист екосистем суші як засобу протидії кліматичним змінам, скорочення нерівності, якісна освіта), а також застосовувати їх у процесі виконання міжнародних проектів у контексті правової підтримки стимулювання інновацій, підприємництва у аграрній сфері, збереження навколишнього середовища й Національного плану дій переходу України до сталого розвитку.</p>	
<p>13. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності управління природними ресурсами й забезпечення продовольчої безпеки за допомогою правових засобів аграрного, земельного, екологічного, адміністративного, інформаційного та інших галузей права.</p>	
<p>14. Виявляти знання щодо правових механізмів стимулювання сталих методів ведення сільського господарства: підтримку фермерів, забезпечення рівноправного доступу до землі, технологій і ринків.</p>	
<p>15. Належно використовувати правові механізми міжнародного співробітництва з метою залучення інвестицій в інфраструктуру, технологій для підвищення продуктивності сільського господарства, для впровадження принципів субсидіарності, децентралізації та деконцентрації у діяльність органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час реалізації регіональної політики, що передбачає гармонійне поєднання економічної, соціальної й екологічної сфери.</p>	
<p>7. Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	
<p>Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація здійснюється у формі публічної презентації результатів досліджень у вигляді дисертаційної роботи доктора філософії за умови виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.</p>
<p>Вимоги до кваліфікаційної роботи</p>	<p>Дисертаційна робота доктора філософії передбачає розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань, професійної практики і свідчить про здатність здобувача вести самостійне наукове дослідження, формулювати нові складні ідеї, обґрунтувати їх. Дисертація є результатом самостійної наукової роботи аспіранта, яка має статус інтелектуального продукту на правах рукопису та</p>

	пропонує розв'язання актуального наукового завдання зі спеціальності 081 «Право».
Вимоги публічного захисту	Захист дисертаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні спеціалізованої вченої ради. Обов'язковою передумовою допуску до захисту дисертаційної роботи є апробація результатів дослідження та основних висновків на наукових конференціях та їх опублікування у фахових наукових виданнях, згідно з чинними вимогами.
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Науково-педагогічний склад відповідає вимогам чинного законодавства України. Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньої програми, є співробітниками Сумського НАУ, забезпечується підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників не менше, ніж один раз на п'ять років. 100% науково-педагогічних працівників задіяних до викладання дисциплін мають наукові ступені та вчені звання.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення Сумського НАУ й юридичного факультету дозволяє проводити підготовку здобувачів вищої освіти та відповідає нормативним вимогам. Для забезпечення навчального процесу використовується Лабораторія практичного права, юридична клініка; кабінет-студія «Кримінального процесу та криміналістики»; кабінет-студія «Зал судового засідання»; інноваційна комп'ютеризована аудиторія тощо.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчальний процес підготовки здобувачів вищої освіти забезпечений методичними й інформаційними матеріалами в достатньому обсязі відносно нормативних потреб, а також наявністю наукової бібліотеки СНАУ, електронного репозиторію, безоплатний доступ до електронних ресурсів Scopus і Wes of Science та розроблених дистанційних курсів.
9. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Національна індивідуальна академічна мобільність реалізується у рамках договорів про встановлення науково-освітніх відносин для задоволення потреб розвитку освіти та науки: Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», Національний університет біоресурсів і природокористування, Академія праці, соціальних відносин і туризму. Укладаються угоди про академічну мобільність для навчання та проведення досліджень в університетах, наукових установах України.

	До спільного подвійного керівництва науковою роботою здобувачів ступеня доктора філософії можуть залучаються провідні фахівці університетів і науково-дослідних установ України на умовах індивідуальних договорів.
Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між Сумським НАУ та вищими навчальними закладами зарубіжних країн-партнерів на умовах угод про співпрацю. Детальна інформація на сайті Сумського національного аграрного університету: https://science.snau.edu.ua/internationalcolaborationua/nashimizhнародni-zvyazki/
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Сумський НАУ має право на підготовку здобувачів вищої освіти іноземців та осіб без громадянства. Навчання здобувачів третього рівня вищої освіти проводиться на загальних умовах з додатковою мовною підготовкою. Навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти проводиться на загальних умовах з додатковою мовною підготовкою, науково-педагогічні працівники мають сертифікати не нижче рівня В2. Питання підготовки здобувачів вищої освіти іноземців та осіб без громадянства буде розглянуто після акредитації.

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОНП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОНП			
ОК 1.	Філософія науки	4	іспит
ОК 2.	Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності	3	іспит
ОК 3.	Комунікації в науковому середовищі	3	залік
ОК 4.	Методологія сучасного правознавства	3	залік
ОК 5.	Сучасні тенденції юридичної науки в умовах сталого розвитку	3	іспит

ОК 6.	Правові режими природних об'єктів і комплексів в умовах євроінтеграції	3	залік
ОК 7.	Реєстрація прав інтелектуальної власності	3	залік
ОК 8.	Організація і методика проведення навчальних занять	3	іспит
ОК 9.	Організація підготовки наукових публікацій та написання дисертації	3	іспит
ОК 10.	Управління науковими проектами	3	іспит
ОК 11.	Іноземна мова за професійним спрямуванням	4	залік, іспит
ОК 12.	Методика підготовки наукових праць іноземною мовою	3	іспит
ОК 13.	Педагогічна практика	4	залік
ОК 14.	Правове забезпечення сталого розвитку регіонів	3	іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		45	
Вибіркові компоненти ОНП			
ВБ 1.- ВБ 3*	Актуальні проблеми теорії права Актуальні проблеми адміністративного права Проблеми інформаційного права Проблеми фінансового права Міжнародне і порівняльне трудове право Актуальні проблеми цивільного процесу Альтернативні способи вирішення цивільних спорів Проблеми захисту прав людини в Україні та світі	5	Іспит
Загальний обсяг вибіркового компонент:		15	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		60	

* Аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти та інших спеціальностей, що дотичні до тематики дисертаційного дослідження, за погодженням зі своїм науковим керівником і керівником відповідного факультету, наприклад, *Актуальні проблеми екологічного та земельного права, Правові засади експертної оцінки землі, Претензійно-позовна робота у сфері сільського господарства, Поглиблений курс з екологічної безпеки та кліматичної політики ЄС.*

** Освітньо-наукова програма «Право» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» Сумського національного аграрного університету складається з нормативної (обов'язкової) та вибіркової компонент, де перший блок дисциплін включає чотири складових, що передбачають набуття аспірантом інтегральних, загальних і фахових компетентностей:

1. *Дисципліни циклу спеціальної (професійної) підготовки* – Методологія сучасного правознавства (3 кредита ECTS), Сучасні тенденції юридичної науки в умовах сталого розвитку (3 кредита ECTS), Правові режими природних об'єктів і комплексів в умовах євроінтеграції (3 кредита ECTS), Правове забезпечення сталого розвитку регіонів (3 кредита ECTS).

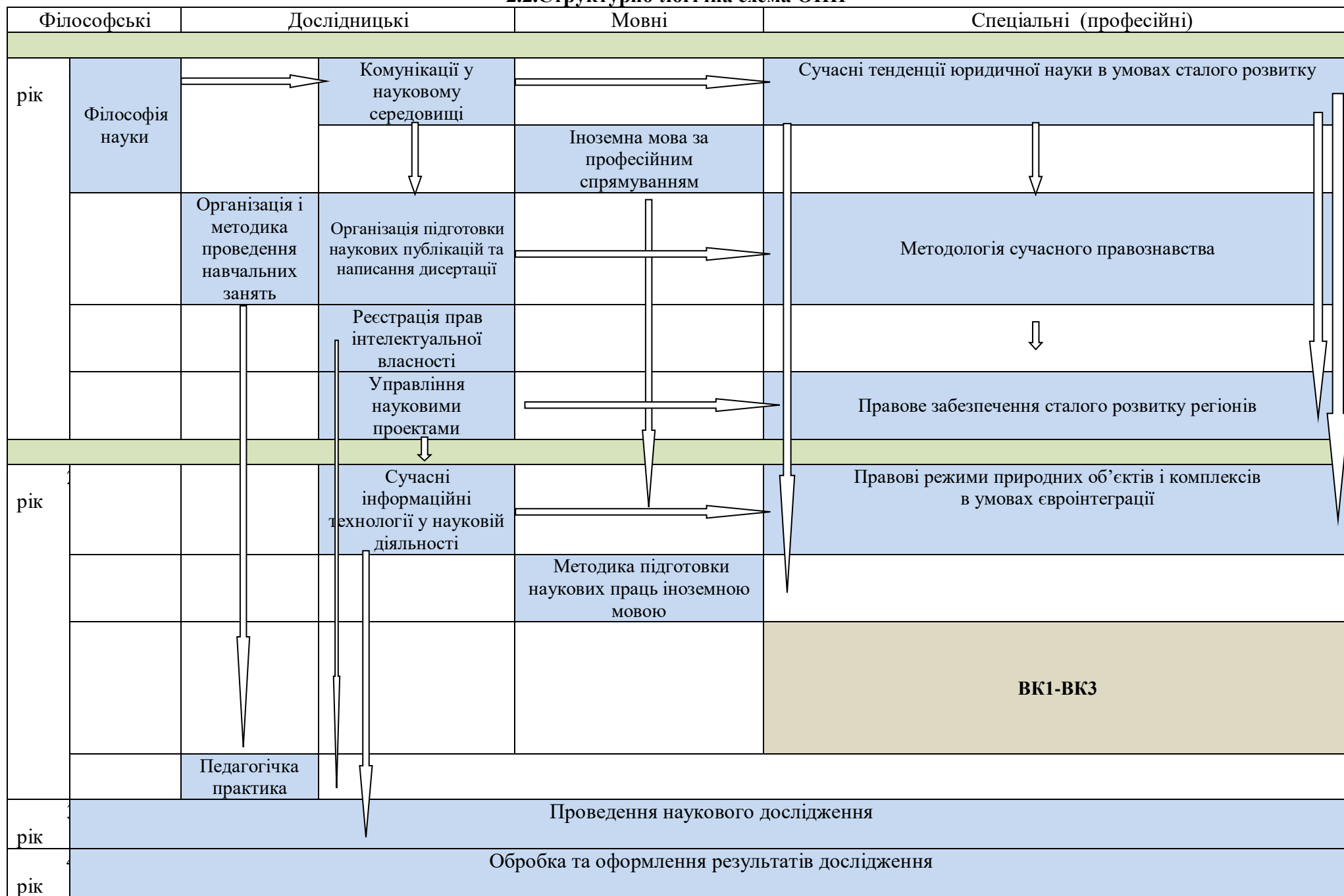
2. *Дисципліни циклу загальнонаукової (філософської) підготовки* - Філософія науки (4 кредита ECTS).

3. *Дисципліни циклу дослідницької підготовки* - Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності (3 кредита ECTS), Комунікації в науковому середовищі (3 кредита ECTS), Організація підготовки наукових публікацій та написання дисертації (3 кредита ECTS), Управління науковими проектами (3 кредита ECTS), Організація і методика проведення навчальних занять (3 кредита ECTS), Реєстрація прав інтелектуальної власності (3 кредита ECTS).

4. *Дисципліни циклу мовної підготовки* - Іноземна мова за професійним спрямуванням (4 кредита ECTS), Методика підготовки наукових праць іноземною мовою (3 кредита ECTS).

5. Педагогічна практика (4 кредита ECTS).

2.2. Структурно-логічна схема ОНП

Матриця відповідності компетентностей, визначених ОНП, дескрипторам НРК

Класифікація Компетентностей за НРК	Знання ЗН1. Концептуальні та методологічні знання в галузях чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння УМ1. Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики УМ2. започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності УМ3. критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1. вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому К2. Використання Академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність і автономія ВА1. Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності ВА2 здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
		Загальні компетентності		
ЗК1			K1	BA1
ЗК2		УМ2, УМ3		BA1
ЗК3	ЗН1	УМ3		BA1
ЗК4		УМ2	K1	BA1
ЗК5			K1, K2	BA1
ЗК6		УМ2	K1	BA1
ЗК7		УМ2	K1	BA1
ЗК8		УМ1		BA1
ЗК9		УМ2, УМ3		BA1, BA2
ЗК10	ЗН1	УМ1, УМ3		BA1, BA2
ЗК11	ЗН1		K1, K2	BA1, BA2
ЗК12			K1	BA1, BA2
ЗК13			K2	BA2
ЗК14				BA2
Спеціальні (фахові) компетентності				

СК1	ЗН1	УМ1, УМ3		
СК2		УМ1		
СК3		УМ1		ВА1
СК4	ЗН1	УМ1, УМ2	К1	ВА1
СК5	ЗН1	УМ1, УМ2		ВА1, ВА2
СК6		УМ1		ВА1
СК7		УМ1, УМ3		ВА1, ВА2
СК8		УМ1	К1, К2	
СК9	ЗН1	УМ1, УМ2, УМ3		ВА1
СК10	ЗН1	УМ1	К1, К2	
СК11	ЗН1			

Таблиця 2

Матриця відповідності визначених ОНП результатів навчання та компетентностей

Програмні результати навчання	Компетентності																								
	Загальні компетентності														Спеціальні (фахові) компетентності										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ПРН 1	+										+												+	+	+
ПРН 2	+	+	+	+		+	+		+	+			+	+	+		+	+			+		+		+
ПРН 3		+	+		+					+	+		+	+	+	+		+	+	+					
ПРН 4	+		+	+		+		+		+			+	+	+		+					+			+
ПРН 5	+		+		+			+				+	+	+	+		+	+		+					+
ПРН 6			+	+		+		+		+	+		+		+	+						+		+	
ПРН 7		+	+					+		+	+	+	+	+	+								+	+	+
ПРН 8		+	+	+	+	+	+		+	+			+	+	+	+	+	+		+	+				

ПРН 9	+	+	+		+			+					+		+	+		+		+					
ПРН 10	+	+	+	+									+	+		+			+		+				
ПРН 11		+	+	+	+					+		+	+	+			+		+	+				+	
ПРН 12		+			+	+			+					+	+	+	+			+		+			
ПРН 13						+		+	+					+	+		+								
ПРН 14			+		+			+	+				+	+	+		+								
ПРН 15			+	+	+		+						+	+			+	+		+					

Таблиця 3

**Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-наукової програми**

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12	ПРН 13	ПРН 14	ПРН 15
ОК 1		+	+			+	+		+						
ОК 2		+		+	+		+		+				+		
ОК 3	+			+	+	+	+	+	+				+		

OK 4		+	+	+		+	+		+	+		+			
OK 5		+	+						+	+	+	+		+	+
OK 6		+								+	+	+	+	+	
OK 7		+	+	+					+	+					
OK 8			+		+		+	+	+		+				
OK 9		+	+	+		+	+		+		+	+		+	
OK 10		+	+	+	+	+	+	+	+			+	+		
OK 11	+	+	+				+								
OK 12	+	+	+				+								
OK 13	+				+		+	+	+	+	+				
OK 14		+	+							+	+	+		+	+

Перелік нормативних документів, на яких базується ОНП

1. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р. - http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172145.html.
3. Наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
4. Наказ МОН України від 13 жовтня 2017 №1378 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів з питань прийому на навчання до закладів вищої освіти».
5. Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010 - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vb457609-10#Text>
6. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010ДК 003:2010 - <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2016 року № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/266-2015-%D0%BF#Text>
9. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text>
10. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2001 року № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах».
12. Наказ МОН України від 13.06.2012 № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу»,
13. Наказ МОН України від 19 грудня 2016 року № 1565 «Про узагальнення переліків спеціальностей, ліцензованих обсягів вищих навчальних закладів та переоформлення сертифікатів про акредитацію напрямів та спеціальностей», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 січня 2017 року за № 20/29888.

14. Національна рамка кваліфікацій. Затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341. – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>

15. Про затвердження професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.03.2021 року № 610. URL: <https://goo.su/Ah2>

Інформаційні джерела

1. Національний глосарій 2014-
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.

2. ESG - http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.

3. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації -
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.

4. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд -
http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.

5. ISCED (МСКО) 2011 -
<http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.

6. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 -
<http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.

7. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів – <http://core-project.eu/documents/Tuning%20G%20Formulating%20Degree%20PR4.pdf>.

8. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів -
<http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

9. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 // Вид-во «Соцінформ». – Київ, 2010.

10. Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (2008 р.).

11. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 29.03.2016 № 3. - <http://edumns.org.ua/img/news/8635/Nak>; <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>